Lietas arhīva Nr. CA-1461-19/30
ECLI:LV:RAT:2019:1004.C68362018.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2019.gada 4.oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Ilze Ošiņa,
tiesnese Inese Grauda un tiesnesis Uldis Danga,
ar tiesas sēžu sekretāri Kristīni Vaļeiku,
piedaloties prasītājai /pers. A/ un atbildētājas /pers. B/ pilnvarotajam pārstāvim zvērināta advokāta palīgam Jēkabam Treijam – Gigulim,
2019.gada 4.septembrī atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34 izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu sakarā ar /pers. A/ un /pers. B/ apelācijas sūdzībām par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 11.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

2018.gada 4.jūnijā Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā /pers. A/ (turpmāk – prasītāja) cēla prasību pret /pers. B/ (turpmāk – atbildētāja) par materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1590., 1635. un 1895.pantu, lūdzot tiesu – piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai materiālos zaudējumus 121,63 EUR, morālo kaitējumu 14 400,00 EUR, kā arī piedzīt visus tiesāšanās izdevumus.

Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2019.gada 11.februāra spriedumu prasība apmierināta daļēji, nospriežot:

- piedzīt no atbildētājas /pers. B/ par labu prasītājai /pers. A/ atlīdzību par morālo kaitējumu 700,00 EUR un zaudējumus 121,63 EUR, kopā piedzenot 821,63 EUR;
- noteikt prasītājas /pers. A/ tiesības saņemt no atbildētājas /pers. B/ likumiskos 6% gadā no piedzītās un nesamaksātās summas 821,63 EUR, par laiku no šī sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai);
- noraidīt /pers. A/ prasību daļā par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu 13 700,00 EUR apmērā;
- piedzīt no /pers. B/ valsts ienākumos valsts nodevu 123,25 EUR;
- piedzīt no /pers. B/ valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,53 EUR.

Spriedumā norādīts, ka lietā neesot strīda un no lietas materiāliem pievienotajiem dokumentiem izrietot, ka:

1) prasītāja ir 2011.gada 3.maijā dzimušā /pers. C/ māte;

2) pamatojoties uz 2012.gada 26.novembrī noslēgtu līgumu nepilngadīgajam /pers. C/ sniegti /nosaukums/izglītības un aprūpes pakalpojumi /adrese/;

3) /nosaukums/vienīgā amatpersona ir atbildētāja (*lietas lapas Nr.10.-13., 17.-20., 50.).*

No prasībā norādītā izrietot, ka 2013.gada 8.martā martā /nosaukums/amatpersona /pers. B/ vienlaikus bijusi arī tiešā /pers. C/ aprūpes persona, kura arī atzinusi bērna mātei, ka ar karstu krāna ūdeni mazgājot bērnu, to applaucējusi.

No prasībā norādītā un izraksta no /pers. C/ medicīniskās kartes izrietot, ka bērnam konstatēti I-II pakāpes termiski apdegumi 10 cm* 22 cm diametrā (*lietas lapas Nr.14.-15., 21.-22.).*

No prasībā norādītā un pievienotajiem dokumentiem izrietot, ka par iespējamo miesas bojājumu nodarīšanas faktu nepilngadīgajam /pers. C/ 2013.gada 8.martā pēc adreses /adrese /, uzsākts kriminālprocess, kura ietvaros prasītāja atzīta par nepilngadīgā cietušā /pers. C/ pārstāvi, kā arī cietušajam nozīmēta tiesu medicīniskā ekspertīze un eksperti secinājuši, ka cietušajam konstatētais sēžas rajona I-II A pakāpes termiskais apdegums varēja rasties applaucējoties ar karstu ūdeni kā uzrādīts ambulatorajā kartē 2013.gada 8.martā. Miesas bojājumi pēc sava rakstura pieskaitāmi viegliem miesas bojājumiem, kas izraisījuši īslaicīgus veselības traucējumus no 7 līdz 21 dienai (*lietas lapas Nr.25.-29.*).

Spriedumā tiesa atsaukusies uz Civillikuma 1635.panta pirmo daļu, Latvijas Republikas Satversmes 110.pantu, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 4.panta 5.punktu, 5.panta 2.punktu, 72.panta pirmo daļu, Izglītības likuma 55.panta 8.punktu, Civilprocesa likuma 10., 96.panta piekto daļu pantu.

Tiesa spriedumā norādījusi, ka atbildētāja neesot izmantojusi Civilprocesa likuma 74.pantā noteiktās tiesības, tādējādi esot pamats secinājumam, ka atbildētājai neesot pamatotu iebildumu pret prasību, un fakts, ka atbildētāja ar savu nolaidīgo rīcību, kas neesot atbildusi ne 2012.gada 26.novembra līgumā pielīgtajam izglītības iestādes pienākumam teicamā kvalitātē izpildīt /pers. C/ aprūpes pienākumus, tai skaitā atbildēt par bērna drošību, ne tiesas iepriekš norādīto Bērnu tiesību aizsardzības likuma un Izglītības likuma normās ietvertajam regulējumam, ir nodarījusi kaitējumu bērna veselībai, atbilstoši Civilprocesa likuma 96.panta piektajai daļai esot atzīstams par pierādītu.

Tāpat arī tiek norādīts, ka iepazīstoties ar lietā iesniegtajiem dokumentiem (izrakstu no pacienta ambulatorās kartes un eksperta atzinumu Nr. 21-2035), tiesai nav šaubu, ka prasītājai saistībā ar viņas nepilngadīgajam bērnam nodarīto veselības bojājumu (I.-II A pakāpes termisku apdegumu) radās zaudējumi medikamentu un citu ārstniecības līdzekļu iegādei. Minētais izriet arī no iesniegtajām čeku kopijām (*lietas lapas Nr.45.*).

Tiesai neesot pamata apšaubīt faktu, ka medikamenti izlietoti tieši /pers. C/ ārstēšanai, lai novērstu ādas apdeguma radītos bojājumus.

No prasībā norādītā izrietot, ka atbildētāja sākotnēji atteikusies mātei samaksāt vai daļēji kompensēt bērna ārstēšanai iztērētos līdzekļus.

Attiecībā par pieteikto prasījumu par morālā kaitējuma piedziņu tiek norādīts, ka prasītāja izjutusi dziļus personiskus pārdzīvojumus, jo

atbildētāja neesot nožēlojusi nodarīto, pēc notikuma nav interesējusies par bērna veselību, atteikusies segt vai daļēji kompensēt ārstēšanas izdevumus. Pēc applaucēšanas atbildētāja nav izsaukusi neatliekamo medicīnisko palīdzību, nav informējusi iestādes medmāsu, tādejādi nav nodrošinājusi bērnam nepieciešamo pirmo medicīnisko palīdzību.

Spriedumā tiesa atsaukusies uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta trešo daļu, norādot, ka tiesai neesot pamata apšaubīt, ka prasītāja kā māte, kuras mazgadīgais bērns cietis izglītības iestādē, izjutusi trauksmi un pārdzīvojumus par bērna veselību, jo viņa mīl savu bērnu un viņas pienākumos ietilpst rūpēties par bērna labklājību.

To, ka prasītāja centusies panākt taisnīgu noregulējumu liecinot vēršanās policijā un uzsāktais kriminālprocess. No lietas materiāliem izrietot, k a /pers. B/ rīcība uzsāktā kriminālprocesa ietvaros bijusi nihilistiska, jo viņa pēc policijas uzaicinājuma nav ieradusies procesuālo darbību veikšanai, par neierašanās iemesliem policiju neinformējot (*lietas lapa Nr.24.*).

Notikušais bērna mātei pamatoti radot gan sarūgtinājuma, gan bezspēcības sajūtu sava bērna aizstāvībā un ir aizskartas viņas nemantiskās tiesības uz aizgādību un pienākumu rūpēties par bērna aprūpi, uzraudzību, drošību un trešās personas apdraudējuma novēršanu (Civillikuma 177.pants), kas dod tiesības prasīt morālo kompensāciju.

Tiesa atsaukusies uz Civillikuma 5.pantu, un nosakot morālā kaitējuma atlīdzinājuma atlīdzības apmēru konkrētajā gadījumā, tiesa ņem vērā gan nodarīšanas apstākļus (kaitējums nodarīts izglītības iestādes aprūpē uzticētam bērnam), gan cietušā bērna vecumu apdeguma iegūšanas brīdī – 1 gads un desmit mēneši.

Nosakot atlīdzības apmēru, tiesa ņēmusi vērā arī to, ka prasībā nav norādīts, kā arī neesot iesniegti tādi pierādījumi, no kuriem būtu pamats izdarīts secinājumus, ka apdegums radījis bērnam paliekošas un funkcionāli būtiskas sekas. Prasītāja uzsvērusi un tiesas sēdē norādīja, ka uz bērna ķermeņa joprojām ir rēta, kas īpaši redzama kad ķermenis iesauļojas. Kā izriet no 2013.gada 22.augusta eksperta atzinuma lietā – ķirurgu bērns nav apmeklējis. Minētais tiesai ļauj izdarīt secinājumu, ka apdeguma raksturs, visticamāk, bijis virspusējs un dziļākie ādas slāņi nav skarti. Pretējā gadījumā – neraugoties uz bērna fobiju un bailēm, mātei bija pienākums nodrošināt bērna veselībai un dzīvībai nepieciešamās ķirurģiskās manipulācijas.

Tiesas sēdē prasītāja norādījusi, ka aptuveni pēc diviem mēnešiem bērns atsācis apmeklēt pirmskolas izglītības iestādi, kas ļaujot izdarīt secinājumus par to, ka prasītājas vērtējumā bērna pašsajūta divu mēnešu laikā uzlabojusies tik tālu, lai būtu iespējams atgriezties pie ikdienas nodarbību apmeklēšanas, turklāt tajā pašā izglītības iestādē.

Ņemts vērā arī laika periods, kas pagājis no tiesību aizskāruma brīža, proti, prasība civiltiesiskā kārtībā tiesā celta vairāk kā piecus gadus pēc tiesību aizskāruma izdarīšanas, kas pirmās instances tiesas ieskatā liecinot par zināmu vilcināšanos savu tiesību realizācijā.

Tiek norādīts, ka no prasības satura un prasītājas tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa secinājusi, ka prasītājas pārdzīvojumi un ciešanas nav tik daudz saistīti ar pārdzīvojumiem un bažām par bērna veselībai nodarītā kaitējuma sekām, bet vairāk ar savu bezpalīdzības sajūtu notikuma brīdī un pēc notikuma – pārdzīvojumiem par to, ka atbildētāja nav paudusi nožēlu, nav izsaukusi neatliekamo medicīnisko palīdzību, nav informējusi medmāsu, turklāt rīkojusies neatbilstošā veidā, kas bērna fiziskās ciešanas vēl vairāk palielinājis, atteikusies samaksāt vai atlīdzināt ārstēšanai iztērētos līdzekļus, kā arī ar savu nespēju panākt taisnīgu noregulējumu ilgstošajā krimināprocesā.

Ņemot vērā lietā noskaidrotos apstākļus un samērīguma principu, tiesa secinājusi, ka prasītā kompensācija 14 400,00 EUR ir nesamērīgi augsta un neadekvāta.

No Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojuma par morālā kaitējuma apmēra noteikšanu saistībā ar prasītājam nodarīto tiesību aizskārumu, miesas bojājumiem vai tuvinieka bojāeju (tiesu prakse 2011.-2016.) (pieejams http://at.gov.lv/lv/judikatura/tiesu-prakses-apkopojumi/civiltiesibas) izriet, ka morālais kaitējums 14 228,80 *euro* apmērā tiek noteikts tuvinieka bojāejas gadījumā (*sk. Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2011.gada 14.jūnija spriedumu lietā Nr. C04302407, kas stājies likumīgā spēkā).*

Pirmās instances tiesa uzskata, ka taisnīga un saprātīga kompensācija, kas dos prasītājai gandarījumu un palīdzēs prasītājai samierināties ar aizskārumu, būs 700,00 EUR apmērā, noraidot prasību daļā par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu 13 700,00 EUR apmērā.

Par minēto spriedumu prasītāja iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot to prasības noraidītajā daļā.

Prasītājas ieskatā pirmās instances tiesa neesot iedziļinājusies nodarītā kaitējuma smagumā.

Par prasītājas bērna aprūpi un izglītošanu līgums noslēgts ar /nosaukums/, taču darbinieki, kuri pieskatījuši prasītājas bērnu, strādājuši citā uzņēmumā. Latvijas Republikas valsts esot finansējusi dārziņu, kas neievērojot normatīvos aktus par darbinieku nodarbināšanu. Dārziņā esot pieņemtas darbā jaunas meitenes, lai nebūtu jāmaksā liels atalgojums, savukārt ilggadējiem darbiniekiem neesot izmaksātas.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pārsūdzētā sprieduma motīvu daļā pirmās instances tiesa izdarījusi nepamatotu secinājumu par bērna veselības stāvokli un atgriešanos bērnudārzā. Neesot vērtēts apstāklis, ka prasītājai bijis bezizejas stāvoklis, proti, bijis nepieciešams atgriezties darbā. Bērns esot nodots pieskaitīšanai nevis tajā pašā bērnudārzā, bet gan attiecīgajām bērnudārza auklītēm aprūpē, kuras veikušas brūces apkopi regulāri.

Prasība celta 2018.gadā, jo prasītāja cerējusi, ka krimināllietas ietvaros lieta tikšot atrisināta. Esot jāņem vērā arī fakts, ka negadījuma brīdī prasītāja esot bijusi jauna un neesot zinājusi savas civiltiesiskās iespējas, paļāvusies uz policijas un prokuratūras darbu, kas savukārt neesot paveikusi savu darbu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Prasītāja norādījusi, ka morālā kaitējuma kompensācijai ir jābūt tādai, kas maksimāli atturētu atbildētāju no līdzīga rakstura aizskāruma nodarīšanas, ievērojot noteikto tiesu praksi. Morālā kaitējuma atlīdzība esot aprēķināta uz pieteikuma iesniegšanas dienu, ņemot vērā ilgo lietas virzības termiņu, atbildētājas melošanu un lietas novilcināšanu. Norādīts morālās kompensācijas aprēķins, proti, 200,00 EUR mēnesī x 6 gadi = 14 400,00 EUR.

Par minēto pirmās instances tiesas spriedumu atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot to prasības apmierinātajā daļā.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka līgums noslēgts starp prasītāju un /nosaukums/, proti, starp prasītāju un atbildētāju kā juridiskās personas valdes locekli, nevis kā ar privātpersonu.

Atbildētāja atsaukusies uz Civillikuma 1406. un 1407.pantiem un Komerclikuma 134.panta otro daļu, 135.pantu un 169.panta otro daļu, norādot, ka prasītājai neesot prasījuma tiesību pret atbildētāju.

Tāpat arī atbildētāja atsaukusies uz 2012.gada 31.jūlija Ministru Kabineta noteikumu Nr.533 "Noteikumi par valsts pirmskolas izglītības vadlīnijām" 1.pielikumu norādot, ka prasītāja nav pirmskolas izglītības iestādes dibinātāja.

Prasītāja neesot pievienojusi kompetentu iestāžu atzinumus, kas pierādītu, ka izglītības iestāde /nosaukums/ būtu pārkāpusi izglītības programmas īstenošanu, kas savukārt būtu pamats prasītājai personīgi vērsties pret atbildētāju.

Prasībai neesot pievienoti dokumenti, kas apliecinātu atbildētājas tiešo vainu prasītājas bērnam nodarītajos miesas bojājumos. Atbildētāja neesot informējusi prasītāju, ka būtu personiski nodarījusi miesas bojājumus bērnam.

Izglītības iestādē strādājušas un prasītājas bērnu aprūpējušas vairākas personas, kuras prasītāja neesot identificējusi, kas savukārt nozīmē, ka neesot zināms, kura persona nodarījusi bērnam miesas bojājumus.

Par minēto negadījumu ierosināts kriminālprocess Nr.11096112913. No kriminālprocesa materiāliem neesot konstatējama atbildētājas vaina bērnam nodarītajos miesas bojājumos.

No lietas materiālos esošās Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kurzemes iecirkņa Kriminālpolicijas nodaļas priekšnieka 2018.gada 8.maija vēstules Nr.20/10/15-8874 redzams, ka atbildētājai bijis plānots piemērot aizdomās turētās statusu, taču tas neesot izdarīts. Minētais dokuments neesot kriminālprocesuāls dokuments, kas neko nepierādot un neesot uzskatāms par pierādījumu Civilprocesa likuma izpratnē, kas apliecinātu atbildētājas vainu kādā neatļautā darbībā. Atbildētāja neesot atbildīga par kriminālprocesa virzītāja darbu un apstākli, ka nav noskaidrota vainīgā persona notikušajā negadījumā.

Izskatāmā civillieta esot izbeidzama, saskaņā ar Civilprocesa likuma 223.panta otrajā daļā noteikto.

Norādītais zaudējumu apmērs un to pamatotība esot apšaubāma. Prasības pieteikumam esot pievienots zaudējumu aprēķins, kas neesot uzskatāms par dokumentu, jo neesot norādīts tā autors un tas neesot parakstīts. Līdz ar to tas neesot atzīstams par pierādījumu Civilprocesa likuma izpratnē. Neesot saprotams, ka par norādītajiem medikamentiem neesot pievienoti atbilstoši čeki, ārstējošā ārsta izraksti, receptes un citas lietas, kas pierādītu medikamentu nepieciešamību bērna ārstēšanai. Minētais esot par pamatu, lai uzskatītu, ka zaudējumu aprēķins un pamatotību esot apšaubāmi.

Atbildētāja atsaukusies uz Civillikuma 1774.pantu norādot, ka nejauši zaudējumi neesot jāatlīdzina, kā arī tie neizrietot no līguma.

/nosaukums/ esot prasītājai nosūtījusi rēķinu, kurā norādīta atlaide 57,00 Ls apmērā. Minētās atlaides mērķis bijis kompensēt prasītājai radušos zaudējumus saistībā ar /nosaukums/ negadījumu.

Pirmās instances tiesa pēc savas iniciatīvas esot nolēmusi skatīt lietu bez atbildētājas klātbūtnes, pieņemot aizmugurisku spriedumu, tādēļ nepamatoti izdarīts secinājums, ka atbildētāja neesot paudusi nožēlu. Atbildētāja komunikācijā ar prasītāju paudusi nožēlu par negadījumu, neesot arī rīkojusies ar nolūku radīt kaitējumu, kā arī neesot personīgi pārkāpusi izglītības programmas īstenošanas nosacījumus, kas savukārt ir pamats, kādēļ atbildētāja nesaskata savu vainu.

Atbildētāja neesot saņēmusi tiesas sūtītos dokumentus deklarētajā dzīvesvietas adresē, kā arī neesot ņēmusi vērā prasītājas sākotnēji norādīto atbildētājas adresi, kuru prasītāja bija noskaidrojusi kriminālprocesā un, kas esot atbildētājas faktiskā dzīvesvietas adrese. Savu faktisko dzīvesvietas adresi atbildētāja norādījusi arī iesniegumā tiesai.

Atbildētāja pieteikusi lūgumu atlikt tiesas sēdi sliktā veselības stāvokļa dēļ, par ko iesniegusi arī darbnespējas lapu, taču pirmās instances tiesa nolēmusi izskatīt lietu, to neatliekot, kā rezultātā atbildētājai neesot bijušas nodrošinātas tiesības paust viedokli.

Atbildētāja neesot savlaikus saņēmusi tiesas sūtītos dokumentus, tādēļ neesot savlaikus spējusi paust savu viedokli izskatāmajā lietā. Pirmās instances tiesa esot nepareizi interpretējusi apstākli, ka atbildētāja nav iesniegusi lietā paskaidrojumus un nav savlaikus reaģējusi uz tiesvedību.

2019.gada 3.aprīlī tiesā saņemti prasītājas paskaidrojumi par atbildētājas iesniegto apelācijas sūdzību, kuros norādīts, ka uzskata to par nepamatotu un noraidāmu.

Tiesas sēdē prasītāja /pers. A/ norādīja, ka prasība un apelācijas sūdzība tiek uzturēta pilnā apjomā, savukārt atbildētājas iesniegto apelācijas sūdzību neatzīstot.

Tiesas sēdē atbildētājas /pers. B/ pilnvarotais pārstāvis zvērināta advokāta palīgs Jēkabs Treija – Gigulis norādīja, ka prasība un prasītājas iesniegtā apelācijas sūdzība netiek atzītas, savukārt atbildētājas iesniegtā apelācijas sūdzība tiek uzturēta pilnā apjomā.

Motīvu daļa

Civillietu tiesas kolēģija, pārbaudījusi apelācijas sūdzības motīvus kopsakarā ar rakstveida pierādījumiem, uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji, savukārt prasītājas un atbildētājas apelācijas sūdzības kā nepamatotas ir noraidāmas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu, apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Savukārt Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ja tiesa atzīst, ka zemākas instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija, izskatot lietu, konstatē pamatu pievienoties pirmās instances sprieduma motivācijai, uzskatot, ka pirmās instances tiesa veikusi pareizu lietas apstākļu novērtējumu un izdarījusi secinājumus, kurus pamatojusi ar tiesību normām. Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējot abu pušu apelācijas sūdzību argumentus, nekonstatē kādus faktiskos apstākļus vai juridiskus argumentus, kas būtu par pamatu pretēja nolēmuma taisīšanai.

Atbildētāja savu apelācijas sūdzību pirmkārt ir pamatojusi ar argumentiem, kas noliedz atbildētājas kā fiziskas personas atbildību par nodarītajiem miesas bojājumiem prasītājas /pers. A/ nepilngadīgajam bērnam /pers. C/.

Atbildētāja ir norādījusi, ka prasītājai nav prasījuma tiesības pret atbildētāju, jo atbildētāja līguma slēgšanā pārstāvējusi /nosaukums/kā juridiskās personās valdes priekšsēdētāja, nevis pārstāvējusi sevi kā fizisko personu. Atbildētājas ieskatā par jebkādiem prasījumiem, kas izriet no 2012.gada 26.novembrī starp /pers. C/ vecākiem un /nosaukums/ noslēgtā līguma *(lietas lapas Nr.10.-13.)* par aprūpes un izglītošanas pienākumu nodrošināšanu bērnam, atbild juridiskā persona /nosaukums/ nevis atbildētāja kā fiziska persona. Civillietu tiesas kolēģija minēto argumentu noraida kā nepamatotu, ņemot vērā, ka prasība ir pamatota ar Civillikuma 1635.pantu, proti, no aizskāruma, kas izriet no neatļautas darbības, nevis līgumiskām attiecībām.

Attiecībā par apelācijas sūdzības argumentu, ka prasītāja esot nepamatoti atsaukusies uz 2012.gada 31.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.533 "Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām" un nepareizi tos tulkojusi, Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka pārsūdzētajā spriedumā pirmās instances tiesa nav atsaukusies uz minētajiem Ministru kabineta noteikumiem, proti, nav ar tiem pamatojusi pārsūdzēto spriedumu.

Tāpat atbildētāja apelācijas sūdzībā izvirzīja apgalvojumu, ka viņa vispār nav bijusi tā persona, kura ir applaucējusi bērnu, mazgājot viņu zem ūdens krāna, jo kriminālprocesā Nr.11096112913 viņa nav bijusi ne aizdomās turētā, ne apsūdzētā.

Izvērtējot lietā esošos pierādījumus, minētajiem apgalvojumiem Civillietu tiesas kolēģija nepiedod ticamību turpmāko apsvērumu dēļ.

Prasītāja prasības pieteikumā, gan arī vēlāk savos paskaidrojumos ir norādījusi, ka atbildētāja pati ir informējusi, ka ir applaucējusi bērnu, mazgājot zem izlietnes krāna. Tāpat arī no atbildētājas un prasītājas e-pasta sarakstes *(lietas lapas Nr.98.-101.),* ko atbildētājas puse neapstrīdēja, secināms, ka atbildētāja skaidro par emocionāliem iemesliem un citiem apstākļiem bērnudārzā, kas varēja izraisīt viņas neuzmanību, mazgājot prasītājas bērnu. Ne lietas materiālos, ne arī apelācijas sūdzībā nav norādīts, kura persona būtu nodarījusi bērnam miesas bojājumus, ja tā nav bijusi pati atbildētāja. Tikai apelācijas instances tiesas sēdē atbildētājas puse izvirzīja versiju, ka notikuma dienā, proti, 2013.gada 8.martā, atbildētāja nav bijusi bērnudārzā, kad noticis negadījums, bet tur bijušas tikai praktikante Nagobada un otra praktikante, kuras vārdu un uzvārdu atbildētāja neatceras. Pēc notikuma atbildētāja praktikantes palaidusi mājās. Šos apstākļus apstiprinot sniegtās ziņas kriminālprocesā.

Minēto apgalvojumu Civillietu tiesas kolēģija noraida kā nepamatotu, jo atbilstoši Civilporcesa likuma 93.panta pirmajai daļai, atbildētāja nav pierādījusi šādu savu apgalvojumu patiesīgumu. Lietā nav konstatēti pierādījumi, ka kāda cita persona būtu vainojama miesas bojājumu nodarīšanā bērnam, turklāt atbildētājas puses versija, ka to apstiprina kriminālprocesa materiāli, neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem.

Kā redzams no Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Kurzemes iecirkņa Kriminālpolicijas 2018.gada 17.oktobra lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu kopijas *(lietas lapas Nr.104.-105.)* kriminālprocess Nr.11096112913 izbeigts, jo iestājies noilgums. Minētajā lēmumā ir norādīts, ka bērnudārza /nosaukums / vadītāja /pers. B/ savās liecībās paskaidrojusi, ka mazgājot /pers. C/, nepārbaudīja ūdens siltumu, kā rezultātā viņam tika applaucēts dibens, tas viss notika nejauši. Līdz ar to nav pamata atbildētājas apgalvojumam, ka tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus apstiprina kriminālprocesā konstatētais. Gluži pretēji, nolēmumā, kas ir stājies likumīgā spēkā, konstatēts, ka kriminālvajāšana pret atbildētāju /pers. B/ netiek uzsākta noilguma iestāšanās dēļ.

Savukārt noilguma iestāšanās kriminālprocesā saistāma ar apstākli, ka atbildētāja /pers. B/ nav ieradusies policijā procesuālo darbību veikšanai, jo, kā norādīts Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Kurzemes iecirkņa Kriminālpolicijas nodaļas priekšnieka 2018.gada 8.maija atbildē Nr.20/10/15-8874 *(lietas lapa Nr.24.),* kriminālprocesa Nr.11096112913 ietvaros atbildētāja nav atzīta par aizdomās turēto, bet ņemot vērā lietas apstākļus, kā arī izvērtējot kriminālprocesa materiālus, atbildētājai 2017.gada 22.septembrī tiktu piemērots aizdomās turētās statuss, taču ņemot vērā, ka atbildētāja pēc uzaicinājuma ierasties procesuālo darbību veikšanai, neieradās un nepaziņoja par saviem neierašanās iemesliem, tad atbildētāja netika atzīta par aizdomās turēto.

Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pamatojoties uz lietā pārbaudītajiem pierādījumiem, ir konstatējama atbildētājas vaina miesas bojājumu nodarīšanā nepilngadīgajam /pers. C/. Prasītāja, saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmajā daļā noteikto, ir izpildījusi savu pierādīšanas pienākumu un pierādījusi savu prasījumu pamatotību, savukārt atbildētāja nav pierādījusi savu iebildumu pamatotību.

Atbildētāja apelācijas sūdzībā ir apstrīdējusi pirmās instances tiesas secinājumus arī par nodarīto zaudējumu un morālā kaitējuma apmēru.

Kā norādīts atbildētājas apelācijas sūdzībā, prasītājas iesniegto zaudējumu aprēķinu neapstiprina ne čeki, ne arī ārstējošā ārsta izraksti, ne receptes.

Kā redzams no lietas materiālos esošā izraksta no stacionārā/ambulatorā pacienta medicīniskās kartes kopijas *(lietas lapas Nr.21.-22.)* redzams, ka prasītājas dēlam konstatēti I – II pakāpes termiskie apdegumi 10 x 20 cm diametrā, kā arī norādīti nepieciešamie medikamenti. Prasītāja ir iesniegusi materiālo zaudējumu aprēķinu, kurā norādīti nepieciešamie medikamenti *(lietas lapa Nr.96.)* un čekus par atsevišķu medikamentu iegādi *(lietas lapa Nr.45.)*. Tāpat arī lietas materiālos esošajā tiesu medicīniskās ekspertīzes nodaļas eksperta atzinumā Nr.21-2035 *(lietas lapas Nr.28.-29.)*, norādīts, ka 2013.gada 20.augustā iesniegta ambulatorā pacienta medicīnas karte no /pers. D/ ģimenes ārsta prakses, kur lasāms, ka mājas vizītē pie /pers. C/ ieradās ģimenes ārste 2013.gada 11.martā – I-II pakāpes termiskie apdegumi gluteālajā rajonā 10 x 20 cm diametrā. Spilgta hiperēmija, pūslīši, sulojas. Bērns nemierīgs, izteikti bailīgs. Slikti guļ, baidās no ūdens. Bērns applaucēts ar karsto ūdeni bērnu dārzā. Izteiktas fobijas dēļ pārsiešana pie ķirurga nav iespējama. Māte pārsies pati. 20.martā bērnu saģērbt praktiski nav iespējams – bailes, bailes ārā, no ūdens. Slikti guļ. Gluteus rajonā hiperēmija mazinās, bet vēl diezgan spilgta. Āda lobās ap to. Noņemot pārsēju bērns raud. Pie ķirurga nebija. 12.aprīlī hiperēmija mazinās. Brūcītes jau nesulojas, veidojas jauna āda, bet pieskaroties vēl sāpīgi, vietām krevelītes. Bailes kā iepriekš salīdzinoši mazāk.

Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējot prasītājas norādīto izdevumu veidu un apmēru, kopsakarā ar prasītājas bērna miesas bojājumu raksturu un veikto ārstēšanu, vadoties no Civilprocesa likuma 97.pantā nostiprinātā principa, ka tiesisko apziņu balsta arī loģikas likumi un dzīvē gūti novērojumi, secina, ka zaudējumu apmērs ir pamatots un pierādīts. Civillietu tiesas kolēģija nesaskata pamatu apšaubīt minēto izdevumu apmēru, jo šie izdevumi atbilst nodarīto miesas bojājumu ārstēšanas raksturam un vajadzībām, un ir adekvāti.

Savukārt iebildumus par pirmās instances tiesas piespriestā morālā kaitējuma atlīdzības apmēru apelācijas sūdzībā ir apstrīdējusi gan prasītāja, uzskatot, ka adekvāta summa būtu 14 400,00 EUR apmērā, gan atbildētāja savā apelācijas sūdzībā, norādot, ka pirmās instances tiesa nav norādījusi nekādus juridiskus apsvērumus šādai summai, ne arī sniegusi atsauces uz judikatūru.

Civillietu tiesas kolēģija noraida kā nepamatotus gan prasītājas, gan atbildētājas apelācijas sūdzībās izvirzītos argumentus, ka pirmās instances tiesa nav pamatojusi kādu apsvērumu dēļ tiek piedzīta morālā kaitējuma atlīdzība 700,00 EUR apmērā. Pirmās instances tiesa, nosakot šādu apmēru ir pamatoti vadījusies no Tiesu prakses morālā kaitējuma apmērā noteikšanā saistībā ar prasītājam nodarīto tiesību aizskārumu, miesas bojājumiem vai tuvinieka bojāeju (2011.-2016.gads).

Prasītājai kā cietušā mātei, neapšaubāmi ir nodarītas morālas ciešanas saistībā ar bērnam nodarītiem miesas bojājumiem. Taču vērā ņemams, ka nodarītie miesas bojājumi nav radījuši paliekošas un neatgriezeniskas sekas, ko apstiprināja arī prasītāja apelācijas tiesas sēdē. Tāpat arī bērna ciešanas, kas savukārt radīja emocionālas ciešanas prasītājai, ir bijušas notikuma brīdī un ārstēšanas periodā, taču nav bijušas ilgstošas.

Arguments, ka prasītāja nav guvusi gandarījumu kriminālprocesuālā noregulējumā, nevar ietekmēt morālā kaitējuma atlīdzināšanu civiltiesiskā veidā, jo kādā veidā prasītāja izvēlas aizsargāt savas aizskartās tiesības, ir personas brīva izvēle.

Prasītājas apelācijas sūdzībā norādītā atsauce uz „Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumu" nav pamatota, ņemot vērā, ka atbildētāja ir fiziska persona, nevis valsts pārvaldes iestāde un kaitējums būtu nodarīts sakarā ar šādas iestādes rīcību.

Savukārt attiecībā uz abu pušu apelācijas sūdzību argumentu, ka piespriestā summa nav vērtēta saistībā ar līdzīgiem gadījumiem, Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka neapšaubāmi no juridiskās metodes viedokļa taisnīga atlīdzinājuma noteikšanu sekmē tā dēvētā gadījumu salīdzināšanas un tipizēšanas metode, kas balstās uz vienlīdzības principu, proti, salīdzināmos gadījumos atlīdzinājumam jābūt līdzīgam, bet atšķirīgos – atšķirīgam. Šajā ziņā tiesu prakse veido plašu uzziņas un salīdzināšanas materiālu. [..] Tāpēc, kad lieta ir jāizspriež pēc tiesas ieskata, tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma 5. panta sestās daļas noteikumiem ir nepieciešams analizēt citās līdzīgās lietās norādītos apsvērumus par atlīdzinājuma apmēru (*sal. Juridiskās metodes pamati. 11 soļi tiesību normu piemērošanā. Rakstu krājums profesora E. Meļķiša zinātniskajā redakcijā. Rīga: Latvijas Universitāte, 2003, 195.-197.lpp.*).

Judikatūrā ir nostiprinājusies atziņa, ka nav iespējams noteikt taisnīgu atlīdzinājumu par nodarītu morālo kaitējumu, neveicot tiesu prakses attiecībā uz noteiktās atlīdzības apmēru analīzi līdzīgos gadījumos.

Taču, veicot šādu tiesu prakses analīzi, secināms, ka bērna vecāka morālā kaitējuma atlīdzināšanai faktiski nav līdzīgi gadījumi, jo vecāka morālā kaitējuma atlīdzinājums pārsvarā ir vērtēts lietās, kur ir gājis bojā tuvinieks. Latvijas Republikas Augstākā tiesa lietās, kur bijusi prasītāja

tuvinieka bojāeja, noteikusi šādus atlīdzības apmērus - lietā Nr.SKC-1853/2015 noteikusi atlīdzības apmēru 2 500,00 EUR apmērā *(prasītājas rīcība liecina par prasītājas vienaldzīgo attieksmi pret gaidāmā mazuļa veselību un dzīvību)*; lietā Nr.SKC-32/2013 noteikusi atlīdzības apmēru 14 228,72 EUR apmērā *(prasītājam nodarīts smags morāls kaitējums, jo gājis bojā prasītāju dzīvesbiedrs un tēvs)*; lietā Nr.SKC-233/2013 noteikusi atlīdzības apmēru 7 144,36 EUR apmērā *(cietušais veicinājis satiksmes negadījumu un attiecīgo smago seku iestāšanos)*. Prasītājas lūgtais atlīdzības apmērs neatbilst Latvijā pastāvošajai tiesu praksei, kurā morālā kaitējuma kompensācija, kas ir aptuveni līdzīga prasītājas lūgtajai, personām tiek noteikta sakarā ar tuvinieku nāvi, kā to jau norādījusi pirmās instances tiesa.

Salīdzinoši līdzīgi kritēriji ir konstatējami lietā Nr.C32209510 (SKC-365/2014) – darbaspēju zudums nepārsniedz 21 dienu, garīgas ciešanas, ko rada pazemojuma, netaisnīguma un bezspēcības sajūta, dzīves kvalitātes pasliktināšanās sakarā ar nespēju atpūsties ierastā veidā veselības stāvokļa dēļ, nav konstatējamas nodarījuma sekas, kas būtu neatgriezeniskas, taču minētajā lietā morālā kaitējuma atlīdzība noteikta pašai cietušajai personai 1 000,00 LVL (1 422,87 EUR), nevis tuviniekam. Līdz ar to faktiski šis tiesu prakses gadījums nav atzīstams par analogu tiesu praksi, bet gan par kritēriju, pēc kura vadoties pirmās instances tiesa pamatoti noteikusi šādas personas tuviniekam, proti, prasītājai kā cietušā bērna mātei, morālā kaitējuma atlīdzību 700,00 EUR apmērā.

Atbildētājas apelācijas sūdzībā tiek norādīts, ka SIA "Burtu pasaule" nosūtījusi prasītājai rēķinu par bērnudārzu, kurā norādīta atlaide 57,00 Ls apmērā. Minētās atlaides nolūks esot bijusi doma par kompensāciju prasītājai saistībā ar notikušo negadījumu.

Civillietas materiālos neatrodas pierādījumi minētajam apstāklim, proti, lietā nav iesniegti pierādījumi, kas apliecinātu apstākli, ka starp prasītāju un atbildētāju būtu notikusi vienošanās, ka prasītājai būtu piemērota atlaide bērnudārza maksājumiem sakarā ar notikušo negadījumu un radītajiem zaudējumiem.

Kā nepamatots noraidāms arī atbildētājas apelācijas sūdzības arguments, ka pirmās instances tiesa ir pārkāpusi procesuālo kārtību par tiesas sēdes laika un vietas paziņošanu atbildētājai, bez ievērības atstājot atbildētājas faktisko dzīvesvietas adresi, kas norādīta prasības pieteikumā, bet gan visu korespondenci sūtot uz /adrese A/, Rīgā. Tādējādi radusies situācija, kad atbildētāja par celto prasību uzzinājusi 2019.gada 20.janvārī.

No pavadraksta *(lietas lapa Nr.37.)* ar kuru atbildētājai nosūtīts prasības pieteikums redzams, ka tas atbildētājai nosūtīts uz adresi - /adrese A/, Rīgā. Uz minēto adresi atbildētājai arī nosūtīta pavēste *(lietas lapa Nr.40.)* uz tiesas sēdi 2019.gada 21.janvārī plkst.10:00. No lietas materiālos esošās VMIS izdrukas *(lietas lapa Nr.39.)* redzams, ka atbildētājas deklarētā dzīvesvieta ir /adrese A/, Rīgā.

Civilprocesa likuma 56.panta piektā daļa noteic - tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses (..), ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai adresē saziņai ar tiesu.

Nosūtot prasības pieteikuma norakstu un pavēsti par tiesas sēdi uz atbildētājas deklarēto dzīvesvietu, pirmās instances tiesa ir rīkojusies atbilstoši Civilprocesa likuma 56.panta piektās daļas prasībām. Sūtīt uz kādu citu, ne deklarēto dzīvesvietas adresi, pirmās instances tiesai nebija nekāda pamata, jo atbildētāja nebija norādījusi pirms tam savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu.

Attiecībā par apstākli, ka atbildētāja lūgusi atlikt lietas izskatīšanu, ņemot vērā, ka viņai izsniegta darbnespējas lapa, norādāms, ka atbildētāja netika iesniegumam pievienojusi dokumentu, kas apstiprinātu apgalvojumu, ka atbildētājai nav iespējams attaisnotu iemeslu dēļ ierasties uz tiesas sēdi.

Turklāt 2019.gada 18.janvārī izsniegtajā darbnespējas lapā A *(lietas lapa Nr.54.),* kas tika iesniegta tiesā 2019.gada 31.janvārī, norādīts, ka atbildētājai laika posmā no 2019.gada 18.janvāra līdz 2019.gada 24.janvārim ir darbnespēja, nevis, ka atbildētājai būtu noteikts gultas vai mājas režīms, atrastos stacionārā, vai norādīti kādi citi apstākļi, kas izslēgtu iespēju ierasties tiesas sēdē. Atbildētāja nav iesniegusi papildus pierādījumus par savu veselības stāvokli, kā to noteic Ministru kabineta noteikumi Nr.152 "Darbnespējas lapu izsniegšanas kārtība" 20.[1]punkts, kas apliecinātu, ka atbildētājas veselības stāvoklis ir tāds, kas neļauj atbildētājai piedalīties tiesas sēdē. Arī apelācijas sūdzībai minētie pierādījumi nav pievienoti.

Ņemot vērā minēto secināms, ka pirmās instances tiesai nebija objektīva iemesla, lai atliktu lietas izskatīšanu pēc būtības, kas savukārt ir par pamatu, lai atzītu, ka minētais arguments kā nepamatots ir noraidāms.

Līdz ar ko Civillietu tiesas kolēģija secina, ka ir konstatējams pamats prasības daļā par morālā kaitējuma 700,00 EUR un zaudējumu 121,63 EUR piedziņas apmierināšanai un ir pamats atzīt, ka pirmās instances tiesa ir pareizi novērtējusi visus lietas apstākļus, tos pamatoti saistot ar lietā gūtajiem pierādījumiem, līdz ar ko taisījusi atbilstošu spriedumu prasību apmierinot šādā apmērā. Prasītājas un atbildētājas apelācijas sūdzībās norādītie argumenti apstiprinājumu nav guvuši, prasītāja un atbildētāja nav pierādījušas ar ticamiem un pietiekošiem pierādījumiem savus iebildumus un apstākļus, uz kuriem pamatojušas savas apelācijas sūdzības, līdz ar to abas apelācijas sūdzības nav pamatotas un ir noraidāmas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.panta nosacījumiem, tiesa noteic prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētājas likumiskos 6% (seši procenti) gadā no piespriestās, bet nepiedzītās materiālo zaudējumu un morālās kompensācijas summas (821,63 *euro*), ievērojot Civillikuma 1763.panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu apmērs sasniedzis kapitāla lielumu.

Saskaņā ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta atziņām (*sk. 2016.gada 29.janvāra lēmumā lietā Nr.SKC-1331/2016*) likumiskie procenti, tiesības uz kuriem norādīts tiesas spriedumā atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam, būtu aprēķināmi par sprieduma izpildes nokavējumu, tātad, par laiku posmu pēc sprieduma labprātīgās izpildes termiņa beigām.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto, prasītāja no tiesas izdevumu samaksas lietā atbrīvota.

No civillietas materiāliem redzams, ka prasība apmierināta daļēji, proti, 821,63 EUR apmērā.

Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkts noteic, ka par prasību, kas novērtējama naudas summā līdz 2134 *euro*, — 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 70 *euro*.

Līdz ar to atzīstams, ka no atbildētājas par labu valstij piedzenama nesamaksātā valsts nodeva 123,25 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204[1].pantu atbildētājam nosakāms termiņš 10 (desmit) dienas sprieduma labprātīgai izpildei no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432., 433., 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

/pers. A/ prasību pret /pers. B/ par materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu – apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, /personas kods/, par labu /pers. A/, /personas kods/, atlīdzību par morālo kaitējumu 700,00 EUR *(septiņi simti euro)* un zaudējumus 121,63 EUR *(viens simts divdesmit viens euro un sešdesmit trīs centi),* kopā 821,63 EUR *(astoņi simti divdesmit viens euro un sešdesmit trīs centi)* apmērā.

Par labu /pers. A/ piedzītā summa iemaksājama – AS "SEB banka", konta Nr.LV67UNLA0050006822819.

/pers. A/ prasību pret /pers. B/ daļā par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu 13 700,00 EUR apmērā – noraidīt.

Piedzīt no /pers. B/, /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 123,25 EUR *(viens simts divdesmit trīs euro un divdesmit pieci centi)*, kas jāiemaksā šādā kontā: Valsts kase, NMR 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22. Iemaksas mērķis: civillieta Nr.C68362018.

Noteikt /pers.A/, /personas kods/, tiesības saņemt no /pers. B/, /personas kods/, likumiskos 6% gadā no piedzītās un nesamaksātās summas 821,63 EUR, par laiku no šī sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanas dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Civillietu departamentā 30 (trīsdesmit) dienu laikā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā.

Spriedums sastādīts 2019.gada 4.oktobrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Ošiņa

Tiesnese I.Grauda

Tiesnesis U.Danga